

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA den Haag

OWB/DIR/02/6672

8 maart 2002

Vragen AO Wetenschapsbeleid

In het AO over Wetenschapsbeleid van 29 januari 2002 ben ik aan de beantwoording van een groot aantal vragen niet toegekomen. Reden voor mij om toe te zeggen een aantal vragen schriftelijk af te doen. Over de voortgang met betrekking tot het BPRC zal ik u, zoals toegezegd tijdens het AO, op een zodanig tijdstip informeren dat de Kamer hier zo gewenst nog voor het verkiezingsreces over kan debatteren.

Jong talent, human resources en vrouwen

Veel vragen hadden betrekking op mijn beleid met betrekking tot wetenschap als loopbaan. Mevrouw Hamer vroeg of de vernieuwingsimpuls een voldoende antwoord vormt op de bedreiging van vergrijzing voor onderzoek en onderwijs aan universiteiten. Het antwoord hierop is nee. De vernieuwingsimpuls volstaat niet als enige instrument om het probleem van de vergrijzing op te lossen. Het is een impuls, evenals Aspasia dat is voor vrouwen, en de extra middelen voor aio's/oio's. De Vernieuwingsimpuls zal, zoals ik ook al in de Voortgangsrapportage Wetenschapsbeleid 2002 heb aangegeven, over de periode tot en met 2010 in totaal 1600 jonge mensen in staat stellen een onderzoeklijn uit te bouwen en zich een positie te verwerven. Hiermee worden dakpanachtige constructies mogelijk gemaakt. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de instellingen. De bedoeling is dan ook dat dit soort instrumenten werkt als katalysator voor een vernieuwd personeelsbeleid voor onderzoekers.

In dit verband vroeg mevrouw Lambrechts hoe het staat met ICES/KIS in relatie tot loopbaanbeleid. Dit naar aanleiding van het rapport Van Vught Tijssen en mijn eerdere uitspraken ter zake. Hierover kan ik melden dat een deel van de middelen voor de Vernieuwingsimpuls zijn oorsprong vindt in de gelden van het Fonds Economische Structuurversterking. Voorts verschijnt er dit voorjaar de Impulsbrief voor ICES 3. In deze brief wordt de Kamer nader geïnformeerd over de aanpak van ICES/KIS die voor ogen staat.

Mevrouw Van der Hoeven vroeg of er al iets naders valt te vertellen over de resultaten van de bijgestelde Vernieuwingsimpuls. Er zijn drie steunvormen: VENI, VIDI en VICI. De VENI-subsidie

(# 200.000,= over 3 jaar) biedt pas gepromoveerde onderzoekers de mogelijkheid hun ideeën verder te ontwikkelen. De VIDI-subsidie (maximaal # 600.000,=) is gericht op de onderzoeker die na zijn of haar promotie al een aantal jaren onderzoek op post-doc niveau heeft verricht en daarbij heeft aangetoond nieuwe ideeën te genereren en succesvol zelfstandig tot ontwikkeling te brengen. Onderzoekers worden in staat gesteld een eigen vernieuwende onderzoeklijn te ontwikkelen en één of meer onderzoekers aan te stellen. De VICI-subsidie (maximaal # 1.250.000,=) is gericht op de senior-onderzoeker die heeft aangetoond met succes een vernieuwende onderzoeklijn tot ontwikkeling te kunnen brengen en als coach voor jonge onderzoekers te kunnen functioneren. Het programma biedt de gelegenheid een eigen onderzoekgroep op te bouwen, vaak vooruitlopend op een hoogleraarspositie. De onderzoeklijn krijgt een structurele inbedding binnen de onderzoekinstelling. Van de VENI-vorm zijn er jaarlijks 2 calls for proposal, van de VIDI- en VICI-vorm jaarlijks 1. Op 15-2 is de eerste call gesloten voor de VENI- en VIDI-steunvormen, op 1-4 sluit de vooraanmelding voor de VICI-steunvorm. Op of rond 15-7 worden de honoreringen van de eerste VENI- en VIDI-ronde bekendgemaakt. Op 1-9 sluit de call voor de uitgewerkte voorstellen van de VICI-steunvorm, die als enige met een vooraanmelding en een definitieve aanmelding werkt. Er zijn in de eerste VENI- en VIDI-ronde tezamen ca. 700 aanvragen ingediend. De verdeling over alfa-gamma-bèta-medisch is ongeveer 100 : 150 : 225 : 225. Er zitten echter ook veel interdisciplinaire bij, dus dit betreft slechts een eerste indicatie.

Mevrouw Hamer vroeg of de problemen rond de inkomsten van promovendi al waren opgelost. Mede naar aanleiding van eerdere vragen over de problemen inzake de inkomstenbron van promovendi heb ik de VSNU verzocht de problemen met betrekking tot aio's in de WW te inventariseren. Uit die inventarisatie kwam naar voren dat bij het beoordelen van de vraag of de aanstelling verlengd moet worden naar het concrete, individuele geval wordt gekeken. De aanstelling wordt door iedere universiteit verlengd in die gevallen waarin sprake is van een kennelijk onbillijke of onredelijke situatie. De probleemgevallen die begin vorig jaar bij de introductie van de WW zijn ontstaan, zijn door acties van de instelling zelf en de activiteiten die door VSNU en mijn departement richting USZO zijn ondernomen, opgelost. De instellingen hebben voor de toekomst aangegeven dat, met randvoorwaarden omgeven, er in onbillijke en onredelijke situaties verlenging van de aanstelling van de termijn van 4 naar maximaal 5 jaar mogelijk is. Met betrekking tot het bovenstaande verwijs ik naar mijn brief van 7 november j.l. Op dit moment zijn mij geen nieuwe problemen bekend.

Mevrouw Hamer ging voorts in op een mogelijke afbouw van Aspasia. Daar kan ik duidelijk over zijn, dit programma wordt niet "afgebouwd". Aspasia is van het begin af opgezet als tijdelijk programma, met twee rondes. De aanvraagtermijn voor de tweede ronde is net gesloten en NWO gaat nu de selectie organiseren. Na de eerste ronde is een evaluatie gehouden door het landelijk emancipatieoverleg van de universiteiten, het LOEKWO. Uit de evaluatie kwamen wat implementatieproblemen die onder meer te maken hadden met haast en onwennigheid. De aanvraagtermijn was nogal kort en viel ook nog in de kerstvakantie, faculteiten sprongen verschillend om met het benaderen van universitaire docenten (eigen selectie, of iedereen laten indienen). NWO heeft in de tweede ronde daarom de nodige verbeteringen aangebracht in de procedure. Hoe deze nu bij de universiteiten is verlopen is nog niet bekend.

De heer Cherribi vroeg of de mogelijkheid bestaat om Aspasia uit te breiden naar andere groepen, zoals allochtonen. In dit verband kan ik melden dat NWO aan prof. Penninx van het IMES (Institute for Migration and Ethnic Studies) van de UvA heeft gevraagd een oriënterend onderzoek te doen naar allochtone studenten/onderzoekers.

Mevrouw Hamer vroeg voorts naar de stand van zaken met betrekking tot het expertisecentrum voor vrouwen in de wetenschap. Hierover kan ik melden dat er nu een concept voorstel ligt van de VSNU.

Tenslotte vroeg mevrouw Hamer hoe het staat met de beantwoording van Kamervragen over de universitaire bestuurscultuur als oorzaak van de achterstand van vrouwen. Zij doelde daarbij op kort daarvoor ingediende en nog niet beantwoorde vragen van het Kamerlid Bussemaker. Het antwoord op deze vragen heb ik op 8 februari aan de Kamer gezonden (Kamervragen met antwoord 2001-2000, nr. 616).

Wetenschap en techniekcommunicatie, science in het VO

Een tweede onderwerp dat de aandacht trok betrof de communicatie over wetenschap en techniek. Over dit onderwerp is in 2000 een beleidsnota uitgebracht en sindsdien werkt de stichting WeTeN aan de implementatie ervan. Mevrouw Van der Hoeven vroeg naar de stand van zaken met betrekking tot het fonds voor wetenschapsredacteuren. In 2001 startte WeTeN een pilot met het fonds wetenschapsredacteuren (ad ₣ 500.000). Vijf aanvragen zijn gehonoreerd. De wetenschapsredacteuren zijn inmiddels in dienst bij de verschillende omroepen.

1. TV-Rijnmond (penvoerder van TV-Zeeland en TV-West) maken als groep gebruik van één redacteur
2. TV-Gelderland t.b.v. het project de Geschiedenisbus
3. NPS t.b.v. Klokhuis
4. NPS t.b.v. NOVA
5. AVRO t.b.v. Alle dieren tellen mee (2 redacteuren).

Er is aantoonbaar meer aandacht voor wetenschap en techniek op t.v. Bijvoorbeeld het programma 'Alle dieren tellen mee' heeft nu 10 minuten wetenschap. Voordat de wetenschapsredacteuren waren aangesteld was dat geen onderdeel. Ook de regionale omroepen besteden veel meer aandacht aan wetenschappelijke items dan voorheen. De aangestelde redacteuren komen regelmatig bijeen om de voortgang te bespreken en om onderling uit te wisselen tegen welke problemen ze aanlopen en met welke onderwerpen ze zich inhoudelijk gaan bezighouden. Eind maart zal WeTeN een nieuw voorstel aan het bestuur voorleggen. Het bestuur moet dan besluiten of de pilot nog een jaar wordt vervolgd (zodat de regeling optimaal kan worden aangepast aan de wensen van omroepen en redacteuren) of dat het fonds voor drie jaar wordt ingesteld ad ₣ 500.000 per jaar.

Mevrouw Van der Hoeven vroeg ook naar de adoptieplannen onderwijs. Daar is de stand van zaken als volgt. Na een verkenning, in overleg met o.a. de VSNU en Axis, is besloten tot een gefaseerde aanpak. In een eerste fase, die loopt tot en met het voorjaar van 2002, worden mogelijkheden voor adopties en de beïnvloeding van het beroepsbeeld bij jongeren verkend, zowel via onderzoek ('onderzoekslijn') als door het benutten van directe kansen ('actielijn'). Op basis van de resultaten van de eerste fase wordt een tweede fase ingezet, waarin specifieke adopties gefaciliteerd kunnen worden. Gedacht wordt aan een Fonds Adoptierelaties, dat tot doel heeft het aantal en de omvang van adopties te vergroten. Het proefproject 'Verbreiding Adoptierelaties' eindigt in 2004. Bijgevoegd stuur ik u een korte notitie waarin WeTeN de stand van zaken van dit project schetst.

De heer Cherribi, mevrouw Van der Hoeven en mevrouw Lambrechts wilden weten wat de positie is van de zogenaamde science centra in relatie tot de stichting WeTeN. Hierover merk ik op dat ik de uitvoering van het beleid voor wetenschaps- en techniekcommunicatie centraal heb neergelegd bij stichting WeTeN. De science centra bieden een meerwaarde aan de communicatie over wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen. Deze centra vormen een netwerk dat van grote waarde is voor Nederland als geheel. WeTeN is nauw betrokken bij deze ontwikkeling door de Vereniging van Science Centra te faciliteren, bijvoorbeeld door vergaderruimte ter beschikking te stellen en de activiteitenplannen van de vereniging financieel te ondersteunen. De Vereniging komt bijeen om de leden te informeren over nieuwe activiteiten, maar ook om bijvoorbeeld afstemming te bereiken over een roulerend of gezamenlijk gebruik van tentoonstellingen. Daarnaast kan WeTeN ook financiële ondersteuning bieden aan leden van de vereniging wanneer zij bij de call for proposals een

projectvoorstel indienen. Deze projectvoorstellen doorlopen dan de normale selectieprocedure die WeTeN uitvoert.

Mevrouw Van der Hoeven vroeg waar de toetsing van de stichting WeTeN blijft. In de nota Boeiend, Betrouwbaar en Belangrijk is aangekondigd dat na drie jaar het daarin uiteengezette beleid zal worden geëvalueerd. Dat betekent dat een evaluatie van WeTeN eind 2003 zal plaatsvinden. Er vindt regelmatig bestuurlijk overleg plaats tussen de stichting WeTeN en de betrokken departementen. Intussen heeft WeTeN outputindicatoren ontwikkeld, bedoeld om bij evaluatie de voortgang te meten. Tevens zijn er kwalitatieve indicatoren ontwikkeld, waarbij wordt gemeten of het veld tevreden is over de kwaliteit van de werkzaamheden van WeTeN.

Mevrouw Van der Hoeven vroeg naar de stand van zaken met betrekking tot het vak science in het voortgezet onderwijs, met name wat betreft het aantal lessen. In het kabinetsstandpunt over de basisvorming, dat 14 december jl. naar de Tweede Kamer is gezonden, wordt voorgesteld om vanaf 2004 verschillende modaliteiten van een leergebied science gefaseerd in te voeren waarbij ervan wordt uitgegaan dat scholen de voor hun leerlingen meest passende keuzes maken. Ten aanzien van de inhoudelijke ontwikkeling van vakken naar leergebieden wordt bij science gekozen voor het uitwerken van verschillende modaliteiten. De haalbaarheid van een leergebied science bestaande uit natuur/scheikunde, biologie, verzorging en techniek zal worden onderzocht. Daarnaast zal een leergebied worden uitgewerkt dat is opgebouwd uit de vakken natuur/scheikunde en techniek enerzijds en biologie en verzorging (met aspecten van gezond en veilig gedrag) anderzijds. Deze samenstelling biedt mogelijkheden voor zinvolle combinaties van theoretische en praktische kennis en vaardigheden. De verschillende modaliteiten zullen in projectverband waaraan scholen vrijwillig kunnen deelnemen, vanaf 2004 nader worden ingevuld. Na een projectperiode van een aantal jaren zullen de resultaten worden geëvalueerd op grond waarvan zal worden besloten of het wenselijk en mogelijk is (varianten van) science in het kerncurriculum op te nemen. Voor de samenstelling van het kerncurriculum betekent dit dat scholen de komende jaren - tot aan de invoering van science als één of meer leergebieden - zelf ten minste twee vakken kiezen uit de vakken die tot het leergebied "science" worden gerekend: techniek, natuur/scheikunde, verzorging en biologie. De voorstellen worden in het Algemeen Overleg over de basisvorming van 13 maart a.s. besproken met de Tweede Kamer.

Investerings in onderzoek

Mevrouw Van der Hoeven was benieuwd wat er gaat gebeuren met de aanbevelingen genoemd in het RAND rapport over de investeringsbehoeften bij wetenschappelijk onderzoek. Het rapport van RAND Europe inventariseert de investeringsbehoeften in de onder OCenW en LNV ressorterende instellingen. Over het rapport heeft eind vorig jaar overleg plaats gehad met de voorzitters van NWO en VSNU en met de president van de KNAW. Geconstateerd is toen dat realisatie van de vermelde investeringsbehoeften in de komende tien jaar een scherpe prioriteitstelling vraagt. Ook wanneer er in een volgende Kabinetsperiode extra gelden voor de uitvoering van het Strategisch Plan van NWO beschikbaar zouden komen is dat noodzakelijk. Bij een dergelijke prioriteitstelling is met name de vraag aan de orde op welke gebieden Nederland een leidende rol kan blijven spelen in internationaal verband, in het bijzonder binnen de Europese Unie.

Afgesproken is dat NWO, KNAW en VSNU zich gezamenlijk zullen beraden op de wenselijke aanpak van het noodzakelijke investeringsbeleid. Over de uitkomsten van dat beraad en de bedoelde prioriteitsstelling zal ik de Tweede Kamer nog informeren.

Octrooien, netwerken

Mevrouw Van der Hoeven vroeg zich af wat er nu gaat gebeuren op het gebied van octrooien. Samen met EZ wordt een aantal activiteiten voorbereid en uitgevoerd die tot doel hebben het inzicht in de huidige octrooipraktijk te verbeteren, de kennis over octrooieren te stimuleren en de bewustwording over het belang van octrooien als onderdeel van de kennisoverdracht te bevorderen. In lijn met het voorgaande zullen enkele beleidsgerichte studies worden uitgevoerd, zal het Bureau Industriële Eigendom de knowhow over octrooien binnen de universiteiten met gerichte cursussen versterken en zullen OCenW en EZ het overleg met betrokkenen (o.a. VSNU, NWO, KNAW, VNO-NCW) over het octrooibeleid aan de universiteiten voortzetten. Daarbij zal onder meer de wenselijkheid van het opzetten van een nationaal netwerk van deskundigen worden besproken.

Vermeldenswaard is ook dat in het onlangs gestarte nationaal onderzoeksprogramma Genomics speciale aandacht zal worden geschonken aan de "valorisatie" van de onderzoekresultaten en aan de rol van octrooien daarbij. Voorts zal in het najaar van 2002 een conferentie worden belegd waar onder meer de resultaten van een door de OESO uitgevoerde internationale inventarisatie naar octrooipraktijken gepresenteerd zullen worden.

Mevrouw Lambrechts vroeg waarom het Kabinet het advies van de AWT over octrooiëring niet overneemt. In de Voortgangsrapportage Wetenschapsbeleid 2002 wordt ingegaan op het onderwerp kennisbescherming (zie pag 30 en 31). Daar is vermeld dat het Kabinet een beleidsnotitie Kennisbescherming en Kennisexploitatie heeft uitgebracht (Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 26628, nr 4). In die notitie is aangegeven dat het Kabinet het advies van AWT grotendeels heeft overgenomen, behalve op één punt. Dat betreft de aanbeveling om de universiteiten, als algemene stelregel, de octrooirechten te laten overdragen aan betrokken bedrijven. De reden waarom het Kabinet deze aanbeveling niet heeft overgenomen is dat het Kabinet van oordeel is dat de universiteiten zelf verantwoordelijk zijn voor de beoordeling wanneer en in welke mate zij de octrooirechten overdragen aan bedrijven. Bovendien is in de Rijsoctrooiwet van 1995 expliciet opgenomen dat de universiteiten zelf recht hebben op octrooien die zijn gebaseerd op universitair onderzoek (zie desbetreffende passage in de Voortgangsrapportage op pag 31). Het voorgaande is ook uitvoerig aan de orde gekomen tijdens de behandeling van eerder genoemde beleidsnotitie (tezamen met een aantal andere onderwerpen op gebied van octrooien) in de Tweede Kamer op 13 december 2001. Daar bleek algemene instemming met de Kabinetsnotitie, zij het dat door sommigen een nog ondernemender aanpak van de universiteit werd bepleit in het omgaan met octrooien.

Mevrouw Hamer vroeg naar mijn bereidheid de totstandkoming van een netwerkstructuur van bedrijven en kennisinstellingen te ondersteunen. Naar mijn overtuiging bestaat een dergelijke netwerkstructuur al. Voorbeelden van instrumenten die daarbij worden ingezet zijn de Innovatiegerichte Onderzoekprogramma's, de Technologische Topinstituten, de activiteiten van Technologiëstichting STW, en de projecten van ICES/KIS. Bij verschillende gelegenheden heb ik aangegeven dat het natuurlijk beter kan, en dat zich

daar ook de mogelijkheden toe voordoen. Zo is het mijn overtuiging dat de kennistransfer naar bedrijfsleven en andere maatschappelijke geledingen nog beter kan. In de Verkenning Onderwijs en Onderzoek "Grenzeloos leren" heb ik ook aangegeven dat de kennistransfer beter moet. Uitgangspunt daarbij is en blijft voor mij dat de onafhankelijkheid van het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek gewaarborgd moet blijven.

Verkenningen, AWT, Sectorraden

De Kamer was met name geïnteresseerd in de vraag hoe het verkenningenproces wordt ingevuld en op welke wijze de Kamer daarvan op de hoogte wordt gesteld. Mevrouw Van der Hoeven vroeg in dit verband of de wijzigingen op dit punt nog van deze minister komen. Ook vroeg zij wat de beweging op het punt van de Sectorraden inhoudt. Om helderheid aan te brengen in het advies- en verkenningenstelsel in de onderzoeksector heeft het Kabinet in zijn standpunt over de evaluatie van de AWT aangegeven dat deze een meta-advies functie heeft en zich moet concentreren op de signalerende en processturende functie, die al behoort tot de opdracht van de Raad. Het zelf ondernemen van verkenningen van onderzoek dat nodig is vanuit maatschappelijk perspectief is niet langer een taak van de AWT. Dit staat in de Kabinetsreactie (oktober 2001) op de evaluatie van de AWT (rapport Dittrich, maart 2001). De Sectorraden, die vanuit het oogpunt van onderzoeksector, overheid en bedrijfsleven verkennen welk onderzoek gewenst is, worden naar verwachting binnenkort uitgebreid met een Sectorraad voor openbaar bestuur en justitie. Voor het onderwijsonderzoek hebben de COS en AWT vorig jaar gezamenlijk een verkenning laten uitvoeren door een onafhankelijke commissie. Op basis daarvan wordt onderzocht of dergelijke onafhankelijke verkenningen voor dit terrein geregeld zouden moeten worden uitgevoerd en zo ja, wat dan de beste organisatievorm is voor zulke verkenningen. De verkenningen vanuit het perspectief van wetenschappelijke ontwikkelingen zijn belegd bij de KNAW. De KNAW en de Commissie van Overleg Sectorraden, het platformoverleg van de Sectorraden, hebben afgesproken hun activiteiten op het gebied van verkenningen onderling af te stemmen. Gezien deze ontwikkelingen is voorshands voorzien in een zekere regie. Eventuele nadere stappen zijn een zaak van het volgende Kabinet.

Mevrouw Hamer vroeg wat de minister van OCenW doet met met adviezen van de AWT. De ministers van OCenW en EZ zijn verplicht volgens de Kaderwet Adviescolleges een reactie te geven op de adviezen van de AWT en deze naar de Tweede Kamer te sturen. Dit doen de bewindslieden door middel van een Kabinetsreactie. Deze kan afzonderlijk worden uitgebracht, of onderdeel zijn van het Hoger Onderwijs- en Onderzoekplan, het Wetenschapsbudget of beleidsnota's over specifieke onderwerpen.

Vragen over NWO

Een aantal vragen had betrekking op NWO, met name het Strategisch Plan. Voor de (volledige) uitvoering van dit plan ontbreekt een bedrag van ca. + 90 miljoen. De Kamer vroeg mij nog deze Kabinetsperiode de ontbrekende middelen aan te vullen. In deze context vroeg mevrouw Hamer mij ook een reactie te geven op het manifest van de onderzoekorganisaties samen met VNO/NCW en was er het pleidooi van mevrouw Lambrechts voor meer in competitie te brengen middelen voor fundamenteel onderzoek. Ik heb hierover tijdens het debat al gezegd dat mij de mogelijkheden daartoe op dit moment

ontbreken. Wel heb ik in mijn brief over het meerjarig investeringsperspectief als indicatie voor de budgettaire afweging voor de komende jaren aangegeven dat uitvoering van het Strategisch Plan 2002-2006 van NWO een bedrag betekent van
 † 90 miljoen.

De vraag van mevrouw Lambrechts hoe met de uitvoering van de Strategienota moet worden omgegaan, mede gezien in het licht van de ontbrekende middelen, is in de Voortgangsrapportage 2002 al beantwoord. Aan NWO heb ik gevraagd mij een bijgestelde begroting voor 2002 te sturen die is afgestemd op het beschikbare middelenkader en aan te geven in hoeverre en op welke punten de organisatie al in 2002 uitvoering geeft aan de nota "Thema's met Talent".

Naar aanleiding van de keuze van 9 thema's vroeg mevrouw Van der Hoeven of er, naast deze thema's, gelegenheid blijft bestaan om in te spelen op de actualiteit. Het plan beslaat een periode van 4 jaar, anders dan eerdere beleidsnota's van NWO die een tijdsperiode van 6 jaar moesten overbruggen. Waar het gaat om (soms zeer) fundamenteel wetenschappelijk onderzoek ben ik van mening dat we dat onderzoek ook "de tijd moeten gunnen" en niet al te zeer moeten meegaan met "de waan van de dag". Anderzijds kunnen zich gedurende een zo lange periode wetenschappelijke ontwikkelingen en maatschappelijke uitdagingen of vragen voordoen die om een antwoord vragen en hun vertaling kunnen vinden in een bijstelling van het Strategisch Plan. Hierin voorziet het Strategisch Plan ook in voldoende mate, aangezien niet alle middelen exclusief op de 9 thema's worden ingezet. Er blijft dus een belangrijk bedrag beschikbaar voor vernieuwend onderzoek buiten de thema's.

De heer Cherribi vroeg of ik bereid ben NWO te vragen nog eens te kijken naar de verdeling van gelden over natuur- en sociale wetenschappen. Investeren in sociale wetenschappen is zeker van groot belang. Deze wetenschappers kunnen bijdragen aan de verheldering van wat er in onze complexe maatschappij gebeurt. Ze kunnen bijdragen aan het maatschappelijke en intellectuele debat. Ik ben dan ook zeker bereid met NWO van gedachten te wisselen over de financiële verdeelsleutel over de verschillende disciplines. Dit betekent voor mij niet meteen een aanpassing. Sociaal- en geesteswetenschappelijk onderzoek is vaak al goedkoper door het werken met minder dure apparatuur en de geringere inzet van ondersteunend personeel. Ook ben ik, zoals eveneens door de heer Cherribi werd gevraagd, bereid bij NWO te pleiten voor een flexibeler wijze van toewijzing van onderzoekfondsen, maar ook hierbij geldt dat dit niet noodzakelijkerwijze tot een aanpassing behoeft te leiden.

Overige vragen

Mevrouw Lambrechts vroeg of er een verklaring is voor de toename van het aantal dierproeven. Registratie van dierproeven vindt plaats op grond van de Wet op de dierproeven, die ressorteert onder het ministerie van VWS. Uit informatie van de Keuringsdienst van Waren, aandachtsgebied dierproeven, is het volgende beeld op te maken. De registratie van dierproeven is in 1978 gestart. Tot en met 1998 was er een jaarlijkse daling van het aantal dierproeven. In 1998 zijn in totaal 647.353 dierproeven verricht. In 1999 was dat aantal 725.033, in 2000 745.064, een stijging van respectievelijk 7,3% en 2,8%. In 1998 is de registratiesystematiek voor het gebruik van proefdieren gewijzigd, waardoor dierproeven worden geregistreerd na afloop van het experiment. Het is niet duidelijk in hoeverre deze wijziging aan de stijging van het aantal dierproeven heeft bijgedragen. Cijfers over het jaar 2001 zijn nog niet beschikbaar. Het is nog te vroeg om vast te stellen

of er sprake is van een structurele toename. De stijging in 1999 is mede te verklaren doordat meer experimenten zijn verricht ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek (een stijging van 24%), waarvoor opmerkelijk meer muizen zijn gebruikt (een stijging van 25%, die voor de helft werd veroorzaakt door een vermeerdering van het gebruik van genetisch gemodificeerde muizen). Overigens is in 2000 het gebruik van het aantal genetisch gemodificeerde dieren ten opzichte van 1999 gedaald met 14%. De stijging in het jaar 2000 kan ten dele worden verklaard door de stijging van het aantal dierproeven dat wordt verricht ter beantwoording van een wetenschappelijke vraag (een stijging van 10,3%). De grootste stijging werd veroorzaakt door het gebruik van kippen voor deze proeven (een verviervoudiging). Het betreft hier vooral wetenschappelijk onderzoek naar de samenstelling van diervoeders, weerstandbepaling tegen ziekten en onderzoek naar de oorzaak van het malabsorptiesyndroom. Deze dierproeven met kippen werden verricht bij een landbouwinstelling en bij een industriële onderneming. Het aantal dierproeven met kippen bij instellingen voor wetenschappelijk onderwijs, verricht voor het verkrijgen van een antwoord op een wetenschappelijke vraag, is niet noemenswaardig gestegen.

Mevrouw Hamer en de heer Cherribi vroegen naar de korting op TNO. Ik verwijs daarbij naar de schriftelijke antwoorden op vragen gesteld in de eerste termijn van de behandeling van de Onderwijsbegroting.

De heer Rabbae vroeg naar de mogelijkheid om een ombudsman aan te stellen bij de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Tijdens het notaoverleg over het Wetenschapsbudget 2000 heb ik op een soortgelijke vraag geantwoord het onderwerp "integriteit" aan de orde te zullen stellen in mijn overleg met de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Dit heeft geleid tot een tweetal publicaties van de Akademie. De eerste, "Wetenschappelijk onderzoek: dilemma's en verleidingen" is met name geschikt om te gebruiken in het contact met promovendi. De tweede, de "Notitie wetenschappelijke Integriteit", bevat de oprichting en nadere uitwerking voor een Landelijke Orgaan voor Wetenschappelijke Integriteit. Dit orgaan gaat onder meer de Ombudsmanfunctie invullen die door vragensteller is bedoeld.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

drs. L.M.L.H.A. Hermans